

Junior onderzoeker en getuige van grensoverschrijdend gedrag aan de Vlaamse universiteiten: wie is bereid tot officiële melding?

Auteurs: Veerle Huyghe¹, Katia Levecque¹, Justine Van de Velde¹, Alain De Beuckelaer^{1,2}, Alexander De Becker³ & Anneleen Mortier¹

In 2023 organiseerde ECOOM HR in R&D in opdracht van de Vlaamse overheid haar vijfjaarlijkse monitoringsurvey bij alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten. Ongeveer 9 op 10 van die junior onderzoekers zijn doctorandi. In tegenstelling tot de data die universiteiten verzamelen bij hun eigen medewerkers, laat de *Survey of Junior Researchers* toe om een sectorbeeld te verwerven van zowel de performantie, het welzijn als de loopbanen van junior onderzoekers in Vlaanderen. In de *Survey of Junior Researchers 2023* stelden we voor het eerst enkele vragen naar grensoverschrijdend gedrag op het werk. De antwoorden die we op die vragen kregen lieten reeds toe om in kaart te brengen hoeveel junior onderzoekers in de loop van één jaar tijd op het werk slachtoffer werden van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie (ECOOM-brief 53). We leerden ondertussen ook wie het meeste risico loopt (ECOOM-brief 54) en verder weten we ook in welke mate junior onderzoekers weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden (ECOOM-brief 55). Verdere analyses brachten ook reeds eerste inzichten in de mate waarin junior onderzoekers bereid zijn om grensoverschrijdend gedrag officieel te melden (ECOOM-brief 56). Aan meldingsbereidheid gaat een gans beslissingsproces vooraf waarin allerlei drempels, weerstanden en overwegingen meespelen, vaak gerelateerd aan de rol en de positie die een slachtoffer inneemt in een organisatie. Die positie van junior onderzoekers is om verschillende redenen kwetsbaar (zie ECOOM-brief 54). In de *Survey of Junior Researchers 2023* bekeken we de meldingsbereidheid van junior onderzoekers vanuit een dubbele invalshoek: als slachtoffer en als getuige van grensoverschrijdend gedrag. We zoomden in de vorige ECOOM-brief in op de meldingsbereidheid vanuit de invalshoek van slachtoffer. We bekeken toen in het bijzonder welke junior onderzoekers bereid waren officieel melding te doen en welke rol de voorwaarde tot anonimiteit daarbij speelde (ECOOM-brief 57).

In voorliggende brief stappen we over naar de andere invalshoek en zoomen we in op de meldingsbereidheid als getuige. Net zoals meldingen door slachtoffers, bieden ook meldingen door getuigen van grensoverschrijdend gedrag belangrijke kansen tot herstel van

performantie, welzijn en relaties, tot bijsturing van structuren, culturen en processen in de organisatie, en tot het behouden of herwinnen van vertrouwen door werknemers in hun werkgever. De Vlaamse universiteiten nodigen via hun websites getuigen van grensoverschrijdend gedrag uit om incidenten te melden, alsook actief op te treden bij het zien van incidenten. De *active bystanders* trainingen (Latané & Darley, 1968) die georganiseerd worden, hebben een dubbel doel. Het eerste doel situeert zich op het individuele niveau: de training beoogt om het gedrag van omstaanders te wijzigen van passief naar actief. Het tweede doel situeert zich op het niveau van de organisatiecultuur: de training beoogt veranderingen teweeg te brengen in heersende opvattingen en attitudes die grensoverschrijdend gedrag bevorderen of doen plaatsvinden (Fenton et al., 2016). Het is onduidelijk in welke mate de aangeboden trainingen aan de Vlaamse universiteiten specifiek rekening houden met de kwetsbare positie van junior onderzoekers binnen universiteiten en de specifieke drempels die ze mogelijks ervaren om actie te ondernemen.

Eén specifieke actie die getuigen van grensoverschrijdend gedrag op het werk kunnen nemen, is het doen van een officiële melding. Tussen de bereidheid tot een officiële melding en het effectief melden, gaapt vaak een grote kloof. We stonden hier al uitgebreider bij stil in ECOOM-briefs 56 en 57. We onthouden daarbij dat er weinig onderzoek is die de zogenaamde *intention-behavior gap* scherp in beeld krijgt en het onderzoek naar deze *gap* binnen universitaire contexten is nagenoeg onbestaande. En wat er aan onderzoek is, is onvoldoende fijnmazig om zicht te krijgen op wat zich specifiek binnen de groep junior onderzoekers afspeelt.

De *Survey of Junior Researchers 2023* beroept zich niet op anekdotische evidentie, maar stelde alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten de hypothetische vraag: "Als u getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?". Met deze vraag duiken we in de onderstroom van de Vlaamse universiteiten. Terwijl de bovenstroom van een organisatie gaat over zichtbare procedures en systemen, over formele regels, richtlijnen en gedragscodes, bestaat de onderstroom uit alle informele, vaak

¹ ECOOM HR in R&D: Vakgroep Werk, Organisatie en Samenleving, Henri Dunantlaan 2, 9000 Gent, België;

² ECOOM HR in R&D: Universiteit Gent, Universiteitsdienst, Functiedomein Onderzoek, Universiteitsstraat 8, 9000 Gent, België

³ Universiteit Gent, Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal recht, Universiteitsstraat 4, 9000 Gent, België

onzichtbare aspecten die – alhoewel moeilijk te meten – een enorme invloed hebben op hoe de organisatie daadwerkelijk functioneert. Het gaat daarbij om cultuur, waarden, normen, overtuigingen, om informele netwerken, samenwerkingspatronen en onderlinge verhoudingen. Het gaat ook over emoties, gevoelens, attitudes, en motivaties van medewerkers en over alle onuitgesproken regels en impliciete verwachtingen ten opzichte van elkaar en de leiding. Meldingen van grensoverschrijdend gedrag door getuigen, geven blijk van overschreden grenzen, maar ook van onderlinge solidariteit tussen medewerkers, en van vertrouwen en hoop in de organisatie dat die er op een adequate en effectieve manier mee omgaat. Meldingsbereidheid is een noodzakelijke, maar onvoldoende, voorwaarde om tot een officiële melding over te gaan.

In ECOOM-brief 56 stelden we vast dat 53.9% van de junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten bereid waren om als getuige van grensoverschrijdend gedrag officieel melding te doen. Voor 27.6% zou dit anoniem moeten gebeuren. Bij 42.1% junior onderzoekers was er twijfel rond het al dan niet melden en 2.1% gaf aan dat ze geen melding zouden doen. Wie in het afgelopen jaar op het werk zelf slachtoffer werd van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, en discriminatie, bleek significant minder meldingsbereid te zijn indien ze getuige zouden zijn van grensoverschrijdend gedrag. In wat volgt willen we inzoomen op de vraag: "Wie is bereid om als getuige officieel melding te doen?". We bekijken daarbij of er verschillen zijn in meldingsbereidheid naar individuele kenmerken, naar job- en tewerkstellingskenmerken, en naar de werkcontext.

BEVRAGING VAN MELDINGSBEREIDHEID BIJ GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG VIA DE SURVEY OF JUNIOR RESEARCHERS 2023

In wat volgt, gaan we na in welke mate junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten als getuige bereid zijn officieel melding te doen van grensoverschrijdend gedrag. Hiertoe maken we gebruik van de *Survey of Junior Researchers 2023* verzameld door ECOOM HR in R&D in opdracht van de Vlaamse overheid. Deze vijfjaarlijkse survey richt zich steeds tot alle junior onderzoekers aan de vijf Vlaamse universiteiten. In 2023 waren dat er 17838. Ongeveer 9 op 10 junior onderzoekers werken aan een doctoraat. Voor meer details over de dataverzameling, respondenten en bevraagde thema's verwijzen we naar ECOOM-briefs 51 en 53. In 2023 stelden we voor het eerst enkele vragen rond grensoverschrijdend gedrag (zie ook ECOOM-briefs 53 t.e.m. 57). De vragen werden geformuleerd in overleg met de vijf Vlaamse universiteiten.

In voorliggende ECOOM-brief maken we gebruik van de hypothetische vraag: "Als u getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?". De antwoordopties waren "ja, maar enkel als ik het anoniem kan melden", "ja, zelfs wanneer ik het niet anoniem kan melden", "ik weet niet of ik het zou melden. Het hangt ervan af", "nee" en "ik beantwoord deze vraag liever niet". Bij deze vraag gaven 73

respondenten aan de vraag liever niet te beantwoorden en 8 personen lieten de vraag onbeantwoord.

Concreet stellen we volgende vier onderzoeksvragen:

1. *Verschild de meldingsbereidheid indien men getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag naar individuele kenmerken, zoals gender en nationaliteit?*
2. *Verschild de meldingsbereidheid indien men getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag naar job- en tewerkstellingskenmerken, zoals onderwijsactiviteiten, doctoreren, doctoraatsfase, aantal promotoren en type aanstelling?*
3. *Verschild de meldingsbereidheid indien men getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag naar kenmerken van de werkcontext, zoals wetenschapscluster en universiteit?*
4. *Verschild de meldingsbereidheid indien men getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag naar slachtofferschap in het afgelopen jaar? (analyse per individueel kenmerk, job- of tewerkstellingskenmerk en kenmerk van de werkcontext)*

Voor het beantwoorden van de vierde onderzoeksvraag maken we gebruik van de antwoorden die junior onderzoekers ons gaven op de vraag naar slachtofferschap van grensoverschrijdend gedrag op het werk in de 12 maanden voorafgaand aan de survey. Meer specifiek werd gevraagd naar fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie (zie ECOOM-briefs 53 en 54). Bij het beantwoorden van vraag 4 bestuderen we algemene patronen: zijn slachtoffers met bepaalde individuele kenmerken, job- of tewerkstellingskenmerken, of in een bepaalde werkcontext meer, minder of in dezelfde mate meldingsbereid als wie geen slachtoffer werd? De lezer die voor vraag 4 gedetailleerde analysesresultaten wenst, kan hiervoor terecht in de appendix.

VERSCHILT DE MELDINGSBEREIDHEID INDIEN MEN GETUIGE ZOU ZIJN VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG NAAR INDIVIDUELE KENMERKEN, ZOALS GENDER EN NATIONALITEIT?

Tabel 1 toont ons vooreerst significante genderverschillen in meldingsbereidheid als getuige. Omdat het aantal respondenten die hun gender aangaven met "Ik gebruik een andere term" en "Ik zeg het liever niet" respectievelijk N=23 en N=38 is, zijn de schattingen voor deze groepen weinig robuust. We nemen de gevonden cijfers volledigheidshalve wel mee op in de tabel. Zoomen we in op de junior onderzoekers die hun genderidentiteit met "man" of "vrouw" aangaven, en tellen we de percentages bij de beide "ja"-antwoordopties op, dan zien we dat 55.7% van de mannen en 52.8% bij vrouwen bereid zijn tot een officiële melding van grensoverschrijdend gedrag. We zien dat de mate waarin anonimiteit als noodzakelijke voorwaarde wordt gezien, vrij gelijkaardig is: 27.1% bij de mannen en 28.1% bij de vrouwen. Daarnaast zien we dat 28.6% van de mannen en 24.7% van de vrouwen ook bereid zijn tot melding indien dat niet anoniem zou kunnen gebeuren. Kijken we vervolgens naar de antwoordoptie "Ik weet niet of

ik het zou melden. Het hangt ervan af”, dan noteren we 39.5% bij de mannen en 43.9% bij de vrouwen. Verder zien we dat slechts een beperkt aandeel van de junior onderzoekers geen officiële melding zouden doen indien ze getuige zouden zijn van grensoverschrijdend gedrag op het werk. De totale afwezigheid van meldingsbereidheid zien we bij 2.6% van de mannen en 1.8% van de vrouwen terugkomen. Tot slot stellen we vast dat 2.2% van de mannen en 1.5% van de vrouwen de vraag naar meldingsbereidheid als getuige liever niet beantwoordde.

Tabel 1. Alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten, 2023: meldingsbereidheid bij grensoverschrijdend gedrag indien men getuige zou zijn: differentiatie naar gender en nationaliteit (N=3877)

	Ja, enkel anoniem	Ja, zelfs niet anoniem	Ik weet niet of ik het zou melden	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%	%	%
Gender **					
Man	27.1	28.6	39.5	2.6	2.2
Vrouw	28.1	24.7	43.9	1.8	1.5
Ik gebruik een andere term (§)	26.1	21.7	43.6	4.3	4.3
Ik zeg het liever niet (§)	18.4	23.7	50.0	0.0	7.9
Nationaliteit ***					
Belg	25.7	24.5	47.7	1.8	0.3
EU27	24.1	33.4	38.1	2.2	2.2
Niet-EU27	35.0	25.8	30.5	2.8	5.9

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets

** = p<0.01 *** = p<0.001

(§) = percentage berekend op N<50

Tabel 1 toont ons niet alleen significante genderverschillen in meldingsbereidheid als getuige, maar ook significante verschillen naar nationaliteit. De som van de percentages in antwoordkolommen 1 en 2 bedraagt 50.2% bij junior onderzoekers met een Belgische nationaliteit, 57.5% bij junior onderzoekers met EU27-nationaliteit en 60.8% voor hun collega's van buiten de EU27. Voor ongeveer 1 op 4 Belgen en junior onderzoekers met EU27-nationaliteit is anonimiteit een essentiële voorwaarde voor een officiële melding. Bij junior onderzoekers van buiten de EU noteren we dat anonimiteit voor wat meer dan 3 op 10 een essentiële voorwaarde is. Bij 1 op 4 Belgen en junior onderzoekers van buiten de EU27 noteren we dat ze bereid zijn officieel melding te doen zelfs indien dat niet anoniem kan. Bij internationale junior onderzoekers van binnen de EU27 ligt dat aandeel iets hoger: 1 op 3 is bereid tot niet-anonieme melding.

Kijken we vervolgens naar de antwoordoptie “Ik weet het niet: het hangt ervan af”, dan zien we dat bijna de helft van de Belgische junior onderzoekers hiervoor kiest, bij junior onderzoekers van binnen de EU27 is dat bijna 2 op 5 en bij junior onderzoekers van buiten de EU27 gaat het om bijna 3 op 10. Deze drie groepen verschillen quasi niet van elkaar als het gaat over de totale afwezigheid van meldingsbereidheid als getuige: de antwoordoptie “nee” varieert naar nationaliteit van 1.8% tot

2.8%. Wanneer we tot slot inzoomen op de antwoordoptie “ik beantwoord deze vraag liever niet”, dan zien we dat amper 0.3% van de Belgische junior onderzoekers hiervan gebruik maakt. Bij internationale junior onderzoekers gebeurt dat iets vaker: 2.2% bij wie afkomstig is van binnen de EU27 en 5.9% bij wie afkomstig is van buiten de EU27.

VERSCHILT DE MELDINGSBEREIDHEID INDIEN MEN GETUIGE ZOU ZIJN VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG NAAR JOB- EN TEWERKSTELLINGSKENMERKEN, ZOALS ONDERWIJSACTIVITEITEN, DOCTOREREN, DOCTORAATSFASE, AANTAL PROMOTOREN EN TYPE AANSTELLING?

In Tabel 2 bekijken we of de meldingsbereidheid als getuige van grensoverschrijdend gedrag, verschilt naar specifieke job- en tewerkstellingskenmerken: al dan niet betrokken zijn in onderwijs, al dan niet doctoreren, doctoraatsfase, aantal promotoren bij een doctoraat, en type aanstelling.

In Tabel 2 zien we vooreerst dat junior onderzoekers die betrokken zijn bij onderwijs iets meer bereid zijn tot niet-anonieme melding en minder tot anonieme melding in vergelijking met we geen onderwijs opneemt. We noteren respectievelijk 27.0% t.o.v. 25.1% en 26.0% t.o.v. 30.0%. Wie onderwijsactiviteiten opneemt, kiest iets vaker voor de antwoordoptie “Ik weet niet of ik het zou melden. Het hangt ervan af”: 43.7% t.o.v. 39.8%.

Verder zien we geen significante verschillen in meldingsbereidheid als getuige naargelang al dan niet doctoreren en naargelang het aantal promotoren bij een doctoraat. Wel zien we dat de meldingsbereidheid significant verschilt naargelang de fase van het doctoraat. Tellen we de percentages in antwoordkolommen 1 en 2 op, dan noteren we meldingsbereidheid als getuige bij 59.0% van de doctorandi in de aanvangsfase van het doctoraat, 53.8% voor wie zich in de uitvoeringsfase bevindt, en 52.1% voor wie het doctoraat aan het afronden is. In de aanvangsfase van het doctoraat noteren we minder twijfel om te melden. In de afrondingsfase noteren we iets vaker dat er geen meldingsbereidheid is: 3.8% t.o.v. 1.4% en 1.7%.

Als we meldingsbereidheid als getuige vervolgens bekijken vanuit de invalshoek “aanstelling”, dan blijken er ook hier significante verschillen. Wanneer we de percentages in antwoordkolommen 1 en 2 optellen, dan zien we de hoogste mate van meldingsbereidheid bij junior onderzoekers met een buitenlandse beurs (63.2%) of zonder universitaire financiering (58.0%). Als we inzoomen op bereidheid tot anonieme melding, dan zien we dat die voor de verschillende groepen varieert van 21.8% (bij wie niet weet hoe het onderzoek gefinancierd wordt of wijst op een andere financieringsbron) tot 44.3% (bij onderzoekers met een buitenlandse beurs). Wanneer we inzoomen op die onderzoekers die ook een melding zouden doen wanneer dat niet anoniem kan, zien we percentages tussen 18.9% (bij onderzoekers met een buitenlandse beurs) en 28.2% (bij onderzoekers zonder financiering door de universiteit). Onderzoekers met een buitenlandse beurs geven duidelijk de voorkeur aan een anonieme melding indien ze getuige zouden zijn van grensoverschrijdend gedrag. Tezelfdertijd zien we bij

hen de minste twijfel om melding te doen (28.1% i.p.v. 34.7% à 45.0%). De meeste twijfel over het al dan niet melden zien we bij junior onderzoekers met een persoonlijke beurs uit België (45.0%), andere/ik weet het niet (43.6%) en mandaatassistenten (43.4%). Junior onderzoekers met een persoonlijke buitenlandse beurs, een mandaatassistentie of wie niet gefinancierd wordt door de universiteit, geven iets vaker aan dat ze grensoverschrijdend gedrag niet officieel zouden melden indien ze er getuige van zouden zijn. We noteren respectievelijk 3.8%, 2.5%, en 2.4%.

Tabel 2. Alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten, 2023: meldingsbereidheid van grensoverschrijdend gedrag indien ze getuige zouden zijn: differentiatie naar onderwijsactiviteiten, doctoreren, doctoraatsfase, aantal promotoren, en type aanstelling (N=3877)

	Ja, enkel anoniem	Ja, zelfs niet anoniem	Ik weet niet of ik het zou melden	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%	%	%
Betrokken bij onderwijs ***					
Ja	26.0	27.0	43.7	1.9	1.4
Nee	30.0	25.1	39.8	2.4	2.7
Doctoraatstraject n.s.					
Ja	27.6	26.2	42.2	2.1	1.9
Nee	26.0	29.1	43.3	0.8	0.8
Doctoraatsfase **					
Aanvangsfase	31.1	27.9	37.1	1.4	2.5
Uitvoeringsfase	27.3	26.5	42.7	1.7	1.8
Afrondingsfase	26.7	25.4	41.7	3.8	2.4
Aantal promotoren n.s.					
Eén promotor	28.9	26.5	40.5	2.2	1.9
Meer dan één promotor	27.1	26.2	42.7	2.1	1.9
Aanstelling ***					
Mandaat-assistent	26.0	27.3	43.4	2.5	0.8
Persoonlijke beurs uit België	26.2	25.8	45.0	1.9	1.0
Persoonlijke beurs uit het buitenland	44.3	18.9	28.1	3.8	4.9
Project-medewerker	27.6	26.5	42.4	1.8	1.7
Geen financiering door de universiteit	29.8	28.2	34.7	2.4	4.9
Andere/ik weet het niet	21.8	28.0	43.6	2.3	4.3

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets
n.s. = niet significant ** = p<0.01 *** =p<0.001

VERSCHILT DE MELDINGSBEREIDHEID INDIEN MEN GETUIGE ZOU ZIJN VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG NAAR KENMERKEN VAN DE WERKCONTEXT, ZOALS WETENSCHAPSCLUSTER EN UNIVERSITEIT?

Tabel 3. Alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten, 2023: meldingsbereidheid van grensoverschrijdend gedrag indien ze getuige zouden zijn: differentiatie naar wetenschapscluster en universiteit (N=3877)

	Ja, enkel anoniem	Ja, zelfs niet anoniem	Ik weet niet of ik het zou melden	Nee	Ik beantwoord deze vraag liever niet
	%	%	%	%	%
Cluster (1) n.s.					
STEM	27.2	26.0	42.5	2.3	2.0
Niet-STEM	28.1	26.8	41.7	1.7	1.7
Cluster (2) *					
Natuurwetenschappen	28.7	26.4	40.9	1.6	2.4
Ingenieurswetenschappen en technologie	27.1	28.1	39.2	2.8	2.8
Medische en gezondheidswetenschappen	26.0	23.5	47.0	2.6	0.9
Landbouwwetenschappen, diergeneeskunde en levensmiddelenwetenschappen	28.5	26.0	43.1	0.8	1.6
Sociale wetenschappen	27.1	25.4	44.0	1.9	1.6
Humane wetenschappen en de kunsten	30.8	31.1	35.1	1.4	1.6
Universiteit ***					
KU Leuven	27.0	23.2	45.9	2.3	1.6
Universiteit Gent	29.1	26.1	41.0	2.1	1.7
Universiteit Antwerpen	23.8	28.6	43.0	2.4	2.2
Vrije Universiteit Brussel	29.4	33.3	33.1	1.8	2.5
Universiteit Hasselt	28.3	23.9	44.9	0.0	2.9

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets

n.s. = niet significant * = p<0.05 *** =p<0.001

In Tabel 3 focussen we op wetenschapscluster en universiteit. Wanneer we junior onderzoekers onderscheiden naar wetenschappelijke discipline, dan merken we bij een grove opdeling in STEM en niet-STEM geen significante verschillen op in meldingsbereidheid als getuige van grensoverschrijdend gedrag op het werk. Een fijnmazigere opdeling in de zes wetenschapsclusters volgens de VODS-classificatie (ECOOM, z.d.) doet evenwel een ander beeld optekenen. Wanneer we antwoordkolommen 1 en 2 optellen, zien we de hoogste meldingsbereidheid binnen de clusters van de humane wetenschappen en kunsten (61.9%), de ingenieurswetenschappen en technologie (55.2%) en de natuurwetenschappen (55.1%). Zoomen we in op junior onderzoekers die bereid zijn tot melding indien dat anoniem kan, dan varieert het aandeel van 26.0% binnen de medische en

gezondheidswetenschappen tot 30.8% binnen de humane wetenschappen en kunsten. Voor 24% tot 31% van de junior onderzoekers is anonimiteit geen noodzakelijke voorwaarde om als getuige van grensoverschrijdend gedrag officieel melding te doen. Verder zien we dat junior onderzoekers in de medische en gezondheidswetenschappen (47.0%), sociale wetenschappen (44.0%), en landbouwwetenschappen, diergeneeskunde en levensmiddelenwetenschappen (43.1%), het vaakst twijfelen of ze officieel melding zouden doen: het hangt ervan af.

Junior onderzoekers uit de medische en gezondheidswetenschappen vertonen niet alleen de grootste twijfel om officieel melding te doen, maar geven ook samen met de ingenieurswetenschappen en technologie het vaakst aan dat ze als getuige van grensoverschrijdend gedrag op het werk geen officiële melding zouden doen.

Tabel 3 laat ons tot slot ook nog zien hoe de meldingsbereidheid als getuige van grensoverschrijdend gedrag op het werk, significant verschilt tussen universiteiten. Tellen we de percentages in antwoordkolommen 1 en 2 op, dan zien we dat de meldingsbereidheid varieert van 50.2% aan KU Leuven over 52.2% aan Universiteit Hasselt en 52.4% aan de Universiteit Antwerpen, tot 55.2% aan de Universiteit Gent en 62.7% aan de Vrije Universiteit Brussel. De bereidheid tot melding indien dat anoniem kan, varieert van 23.8% aan de Universiteit Antwerpen tot 29.4% aan de Vrije Universiteit Brussel. De bereidheid tot melding, zelfs indien dat niet anoniem kan, varieert van 23.2% aan KU Leuven tot 33.3% aan de Vrije Universiteit Brussel. In vergelijking met hun collega's aan de andere universiteiten, kiezen junior onderzoekers van de Vrije Universiteit Brussel beduidend minder voor de antwoordoptie "Ik weet niet of ik het zou melden. Het hangt ervan af". We noteren dat 33.1% van de junior onderzoekers aan de Vrije Universiteit Brussel twijfelt. Bij de andere universiteiten noteren we percentages die variëren van 41.0% tot 45.9%.

[VERSCHILT DE MELDINGSBEREIDHEID INDIEN MEN GETUIGE ZOU ZIJN VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG NAAR SLACHTOFFERSCHAP IN HET AFGELOPEN JAAR? \(ANALYSE PER INDIVIDUEEL KENMERK, JOB- EN TEWERKSTELLINGSKENMERK EN KENMERK VAN DE WERKCONTEX\)](#)

Tabellen 1 t.e.m. 3 tonen ons dat de meldingsbereidheid indien men getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag op het werk, significant verschilt naargelang specifieke individuele kenmerken, job- en tewerkstellingskenmerken, alsook de werkcontext. In wat volgt, verscherpen we de lens door binnenin elke categorie van elk beschouwd kenmerk (bv. binnenin de groep mannelijke junior onderzoekers) te kijken of de meldingsbereidheid significant verschilt tussen wie in het afgelopen jaar geen slachtoffer werd van grensoverschrijdend gedrag en wie in het afgelopen jaar aangaf slachtoffer te zijn geweest van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie op het werk (zie ECOOM-briefs 53 en 54 voor meer details). Meldingsbereidheid werd hier opnieuw gemeten op basis van de hypothetische vraag: "Als u getuige zou zijn van

grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?". We namen opnieuw de vijf antwoordopties in beschouwing. Gedetailleerde bevindingen op basis van deze vijf antwoordopties vindt de lezer terug in de appendix.

Tabel 4. Alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten, 2023: meldingsbereidheid bij grensoverschrijdend gedrag (GOG) indien men getuige zou zijn: differentiatie naar rapportage van slachtofferschap van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie op het werk in de afgelopen 12 maanden (N=3877)

	In het afgelopen jaar op het werk slachtoffer van GOG vs. geen slachtoffer van GOG
Gender	
Man	↓
Vrouw	↓
Ik gebruik een andere term (§)	n.s.
Ik zeg het liever niet (§)	n.s.
Nationaliteit	
Belg	↓
EU27	↓
Niet-EU27	n.s.
Betrokken bij onderwijs	
Ja	n.s.
Nee	↓
Doctoraatstraject	
Ja	↓
Nee	n.s.
Doctoraatsfase	
Aanvangsfase	↓
Uitvoeringsfase	↓
Afrondingsfase	↓
Aantal promotoren	
Eén promotor	n.s.
Meer dan één promotor	↓
Aanstelling	
Mandaatassistent	n.s.
Persoonlijke beurs uit België	n.s.
Persoonlijke beurs uit het buitenland	n.s.
Projectmedewerker	↓
Geen financiering door de universiteit	n.s.
Andere/ik weet het niet	n.s.
Cluster (1)	
STEM	↓
Niet-STEM	↓
Cluster (2)	
Natuurwetenschappen	n.s.
Ingenieurswetenschappen en technologie	n.s.
Medische en gezondheidswetenschappen	↓
Landbouwwetenschappen, diergeneeskunde & levensmiddelenwetenschappen	n.s.

Sociale wetenschappen	n.s.
Humane wetenschappen en de kunsten	n.s.
Universiteit	
KU Leuven	n.s.
Universiteit Gent	↓
Universiteit Antwerpen	n.s.
Vrije Universiteit Brussel	n.s.
Universiteit Hasselt	n.s.

Noot. Significantie op basis van de Chi²-toets

n.s.=niet significant

↓ slachtoffers minder meldingsbereid dan niet-slachtoffers

(S) = berekening op N<50

Bij Tabel 4 tekenen we enkel op of en hoe de meldingsbereidheid tussen slachtoffers en niet-slachtoffers verschilt. In de laatste kolom van Tabel 4 zien we het ontbreken van significantie of een neerwaartse pijl. Deze neerwaartse pijl duidt erop dat junior onderzoekers die in het afgelopen jaar slachtoffer werden van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie op het werk significant minder bereid zijn tot een officiële melding als getuige dan junior onderzoekers die geen slachtoffer werden binnen de betreffende categorie (zie ook ECOOM-brief 56). We zien in de laatste kolom van Tabel 4 dat slachtofferschap van grensoverschrijdend gedrag op het werk enkel in specifieke groepen van junior onderzoekers gepaard gaat met een lagere meldingsbereidheid als getuige. We zien dit bij mannen en vrouwen, bij Belgische en Europese junior onderzoekers, en bij wie geen onderwijsactiviteiten opneemt. Hetzelfde patroon zien we bij doctorandi, in elke fase van het doctoraatsonderzoek en wanneer er meerdere promotoren bij het doctoraatsonderzoek betrokken zijn. Idem bij projectmedewerkers, zowel onderzoekers binnen STEM als niet-STEM, junior onderzoekers uit de medische en gezondheidswetenschappen, en bij wie zijn/haar onderzoek doet aan de Universiteit Gent. Voor alle andere groepen blijkt slachtofferschap van grensoverschrijdend gedrag op het werk in het jaar voorafgaand aan onze survey niet te resulteren in een lagere meldingsbereidheid als getuige.

Voor meer details verwijzen we de lezer door naar de appendix.

DISCUSSIE

“Als u getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?”. Deze en andere vragen rond grensoverschrijdend gedrag legden we aan alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten voor via de *Survey of Junior Researchers 2023*. Een eerste analyse van de antwoorden die junior onderzoekers ons op deze vraag gaven, beschreven we al in ECOOM-brief 56. We stelden toen vast dat 54% van de junior onderzoekers bereid was om grensoverschrijdend gedrag officieel te melden indien ze er getuige van zouden zijn. Die meldingsbereidheid als getuige ligt iets hoger dan de meldingsbereidheid als slachtoffer. Ook stelden we vast dat de meldingsbereidheid groter is indien junior onderzoekers weten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden, maar dan enkel bij wie in het afgelopen jaar niet als slachtoffer met grensoverschrijdend gedrag

op het werk werd geconfronteerd. Junior onderzoekers die in het afgelopen jaar zelf slachtoffer werden van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie op het werk, bleken minder meldingsbereid te zijn, als slachtoffer, maar ook als getuige (zie ook ECOOM-brief 56).

In voorliggende brief verscherpten we onze blik op de meldingsbereidheid van junior onderzoekers als getuige van grensoverschrijdend gedrag op het werk. We gingen na of die meldingsbereidheid verschilde naar individuele kenmerken, kenmerken van de job en tewerkstelling, en naar kenmerken van de werkcontext.

Take aways

Ten eerste, blijkt dat de meldingsbereidheid als getuige van grensoverschrijdend gedrag op het werk significant verschilde naar gender, nationaliteit, betrokkenheid bij onderwijsactiviteiten, doctoraatsfase, type aanstelling, wetenschapscluster en universiteit. Er was geen significant verschil in meldingsbereidheid als getuige naar al dan niet doctoreren, en naar het aantal promotoren bij een doctoraat. De persoonlijke ervaring als slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag op het werk bleek bij sommige groepen van junior onderzoekers samen te gaan met een lagere meldingsbereidheid als getuige. We stelden dit vast bij mannen en vrouwen, junior onderzoekers uit België of de EU27, bij junior onderzoekers zonder onderwijsopdracht, doctorandi, in elke fase van het doctoraat, bij doctorandi met meerdere promotoren, projectmedewerkers, junior onderzoekers binnen STEM en binnen niet-STEM, junior onderzoekers binnen de medische en gezondheidswetenschappen (bij VODS-classificatie) en junior onderzoekers aan de Universiteit Gent.

Ten tweede, blijkt dat we de beide antwoordopties “ja, maar enkel als ik het anoniem kan melden” en “ja, zelfs wanneer ik het niet anoniem kan melden” het vaakst aantreffen bij junior onderzoekers met een persoonlijke beurs uit het buitenland (63.2%), junior onderzoekers aan de Vrije Universiteit Brussel (62.7%), junior onderzoekers in de humane wetenschappen en kunsten (61.9%) en junior onderzoekers met een niet-EU27 nationaliteit (60.8%). Die grotere meldingsbereidheid bij wie een persoonlijke buitenlandse beurs heeft, wie van buiten Europa komt, of wie onderzoek doet aan de Vrije Universiteit Brussel, zagen we ook reeds opduiken toen we keken naar de meldingsbereidheid als slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag (zie ECOOM-brief 57).

Ten derde, blijken bepaalde groepen van junior onderzoekers terughoudender te zijn om als getuige van grensoverschrijdend gedrag officieel melding te doen. We zien die terughoudendheid vooreerst terugkomen in de antwoordoptie “ik weet niet of ik het zou melden. Het hangt ervan af”. Voor de 4 à 5 op 10 junior onderzoekers die voor deze antwoordoptie kozen, blijkt de mogelijkheid om de melding anoniem te doen, een onvoldoende voorwaarde om tot een officiële melding over te gaan. Kijken we ook naar de antwoordoptie “nee”, dan blijkt dat het aandeel junior onderzoekers dat hiervoor koos, al naargelang het beschouwde kenmerk, varieerde van 0.0% tot 3.8%. De hoogste percentages “nee” vinden we terug bij doctorandi in de afrondingsfase van hun doctoraat en bij junior onderzoekers met een persoonlijke beurs uit het buitenland.

Beleidsreflecties

Als eerste beleidsreflectie, onderstrepen we het belang van inzicht krijgen in de mate waarin medewerkers binnen universiteiten rechtstreeks of onrechtstreeks getuige zijn van grensoverschrijdend gedrag op het werk, hoe ze hierover denken, het ervaren, en erop reageren. Wetenschappelijk onderzoek dat focust op getuigen van grensoverschrijdend gedrag binnen de universitaire context is schaars, en wat er is, is onvoldoende fijnmazig om uitspraken te doen over junior onderzoekers en doctorandi. Ook via de *Survey of Junior Researchers 2023* weten we niet hoeveel junior onderzoekers en doctorandi binnen de Vlaamse universiteiten rechtstreeks of onrechtstreeks getuige zijn (geweest) van grensoverschrijdend gedrag. Uit recent onderzoek door de Nederlandse Arbeidsinspectie (2024) blijkt dat een aanzienlijk deel van het wetenschappelijk personeel aan de 14 Nederlandse universiteiten getuige is van grensoverschrijdend gedrag: in de afgelopen 2 jaar zag 56% dat een collega werd gepest, 46% was getuige van discriminatie, 1 op 5 was getuige van seksuele intimidatie en 1 op 5 zag dat een collega slachtoffer werd van agressie en geweld. Dit gaat om aanzienlijke proporties van medewerkers die niet alleen de negatieve effecten van grensoverschrijdend gedrag zien bij het slachtoffer, maar mogelijks hiervan ook zelf negatieve effecten ervaren, in het bijzonder op eigen performantie en welzijn. Onderzoek toont aan dat getuigen van grensoverschrijdend gedrag een fundamentele invloed kunnen hebben op het gestelde grensoverschrijdend gedrag, en dit zowel in constructieve als destructieve zin (D'Cruz & Noronha, 2011; Namie & Lutgen-Sandvik, 2010; Paull et al, 2012). In constructieve zin kunnen collega's een bron zijn van begrip en steun (Glowacz et al., 2014; Lewis, 2003; Keashly, 2021). In zowel constructieve als destructieve zin kunnen collega's een bron zijn van potentiële interventie (Keashly & Neuman, 2018). Die interventie kan de onveilige situatie verder doen escaleren, maar kan de onveilige situatie ook ontmijnen en tot meer structurele en duurzame oplossingen leiden. In organisaties waar voor probleemoplossing sterk wordt ingezet op informele hulp en "een goed gesprek" met een collega of leidinggevende, is het voor het beleid belangrijk om zicht te hebben op hoe sterk er in de dagelijkse praktijk op dergelijk informeel circuit geleund wordt en wat positieve en negatieve gevolgen hiervan zijn. Die gevolgen kunnen zich niet alleen uiten in gewenste of ongewenste gedragspatronen met betrekking tot samenwerking en solidariteit, vertrouwen en gevoelens van veiligheid, maar ze resulteren ook in beeldvorming over wat er op de universitaire werkvloer gebeurt. In die beeldvorming huist ook de eventuele discrepantie tussen "wat gebeurt" en wat volgens beleid en gedrags- en integriteitscodes "moet gebeuren" of "gewenst is". Deze beeldvorming beïnvloedt niet alleen de reactie op het concrete grensoverschrijdend gedrag waarvan men getuige is, maar wordt samen met de percepties en reacties van anderen integraal deel van de onderstroom van een universiteit. Deze onderstroom bestaat uit alle informele aspecten in de organisatie en die hebben een enorme invloed op hoe de organisatie daadwerkelijk functioneert. Het gaat om cultuur, informele netwerken, onderlinge verhoudingen, emoties, attitudes en alle onuitgesproken regels en impliciete verwachtingen ten opzichte van elkaar en de leiding. Elk *evidence-based* beleid dat effectief wil zijn,

dient zowel zicht te hebben op de bovenstroom als op de onderstroom van de organisatie.

Een tweede beleidsreflectie betreft het generen van inzichten over grensoverschrijdend gedrag en de meldingsbereidheid hiervan bij specifieke groepen. Uit onze analyses blijkt dat junior onderzoekers van buiten de EU27 en junior onderzoekers met een persoonlijke buitenlandse beurs bijzondere patronen doen optekenen. Binnen de Vlaamse universiteiten zijn 3 op 10 junior onderzoekers afkomstig van buiten de EU27 en bijna 18% van hen is tewerkgesteld via een persoonlijke buitenlandse beurs. In vorige ECOOM-briefs stelden we vast dat deze junior onderzoekers vaker dan hun collega's slachtoffer worden van pesten en discriminatie. Wat discriminatie betreft, schommelden de cijfers van 1 op 4 tot 3 op 10 (ECOOM-brief 54). We stelden tezelfdertijd vast dat deze onderzoekers het minst wisten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden: slechts 4 op 10 wist waar ze melding kunnen doen, terwijl dat bij de andere groepen van junior onderzoekers gemiddeld 6 op 10 was (ECOOM-brief 55). De hogere mate van slachtofferschap en de geringe kennis van waar grensoverschrijdend gedrag te melden, blijkt voor junior onderzoekers van buiten de EU27 en junior onderzoekers met een persoonlijke buitenlandse beurs samen te gaan met een hogere meldingsbereidheid van grensoverschrijdend gedrag als slachtoffer (ECOOM-brief 57), maar ook als getuige. In vorige brief maakten we hierrond reeds beleidsreflecties (ECOOM-brief 57). Hier onderstrepen we nog aanvullend dat inzicht krijgen in de ervaringen van internationale junior onderzoekers met grensoverschrijdend gedrag, en de manier waarop zij en de Vlaamse universiteiten ermee omgaan, integraal deel uitmaakt van de aantrekkelijkheid van Vlaanderen als kennisregio voor internationale samenwerking en investering. Op de vraag of grensoverschrijdend gedrag meer voorkomt aan de Vlaamse universiteiten in vergelijking met universiteiten in andere regio's, stonden we in ECOOM-brief 53 al even stil.

Een derde en laatste beleidsreflectie betreft de inspanningen die de Vlaamse universiteiten op dit moment reeds doen en die speciaal gericht zijn op getuigen van grensoverschrijdend gedrag. Alle universiteiten voorzien op hun websites informatie over waar niet alleen slachtoffers, maar ook getuigen van grensoverschrijdend gedrag terecht kunnen. De boodschap wijst telkens op dezelfde waarde: grensoverschrijdend gedrag hoort niet thuis in de instelling. En getuigen kunnen als een soort ambassadeur van deze waarde fungeren. Elke universiteit maakt duidelijk dat getuigen ook anoniem melding kunnen doen, en poogt daarmee ook eventuele drempels te verlagen of weg te nemen. Het is onduidelijk of getuigen die de weg naar de websites vinden, finaal voldoende vertrouwen ervaren om effectief tot een melding over te gaan en hoe universiteiten dat vertrouwen via hun websites verder zouden kunnen versterken. Naast informatie verstrekken via websites, engageren universiteiten zich ook tot *active bystander* trainingen en deze hebben een dubbel doel: individuen aanzetten tot actie in geval van grensoverschrijdend gedrag én cultuurverandering creëren zodat onderstreept wordt welke waarden, normen en gedragingen er worden verwacht, en welke gedragingen niet getolereerd worden. *Active bystander trainingen* worden in heel wat

universiteiten gegeven, en hetzelfde geldt voor trainingen rond onderzoeksintegriteit. Volgens Bondestam en Lundqvist (2020) is onderzoek naar *active bystander* trainingen binnen universiteiten schaars. Naast het aanbieden van trainingen en workshops wordt soms ook voor een meer alternatieve route geopteerd: zo koos de helft van de Nederlandse universiteiten recent ook voor Mindlab, een theatervoorstelling dat ongewenst gedrag aan universiteiten helpt bespreekbaar te maken (<https://tmrk.nl/voorstellingen/mindlab/>) (Nederlandse Arbeidsinspectie, 2024). De vraag die zich bij *active bystander trainingen* en andere initiatieven stelt, is die naar de impact ervan. Is er zicht op de mate waarin deze trainingen en andere initiatieven bereiken wat ze beogen? En zijn ze ook voldoende op maat gemaakt voor junior onderzoekers die vanuit hun extra kwetsbare positie mogelijk meer of andere drempels ervaren? (zie ook Horbach et al., 2020; Schraudner et al. 2019).

Tot slot nog dit: de *Survey of Junior Researchers 2023* bracht via vier vragen reeds heel wat inzichten met zich mee rond de mate waarin en de manier waarop grensoverschrijdend gedrag op het werk het leven van junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten binnendringt. Hiermee is evenwel maar een tipje van de sluier opgelicht. Er is meer onderzoek nodig, zowel survey gebaseerd als kwalitatief onderzoek, waarbij met een rijkere set van vragen dieper en breder gepeild wordt naar hoe grensoverschrijdend gedrag wordt ervaren, hoe erop wordt gereageerd en hoe dit op diverse aspecten van de performantie, het welzijn en de loopbaan van junior onderzoekers een impact heeft. Idealiter gebeurt dit bij alle Vlaamse universiteiten op dezelfde manier, zodat een sectorbrede *evidence-base* ontstaat en er optimaal van elkaars *good practices* geleerd kan worden.

REFERENTIES

- Bondestam, F., & Lundqvist, M. (2020). Sexual harassment in higher education – a systematic review. *European Journal of Higher Education, 10*(4), 397–419. <https://doi.org/10.1080/21568235.2020.1729833>
- D'Cruz, P., & Noronha, E. (2011). The limits to workplace friendship: Managerialist HRM and bystander behaviour in the context of workplace bullying. *Employee Relations, 33*(3), 269–288. DOI: [10.1108/0142545111121777](https://doi.org/10.1108/0142545111121777)
- ECOOM (z.d.). *Onderzoeksdisciplines*. Geraadpleegd op 22 mei 2025. <https://www.ecoom.be/nl/onderzoeksdomeinen/onderzoeksclassificaties>
- ECOOM-brief 51 – Van de Velde, J., Levecque, K., Huyghe, V., Steenberghs, E., & De Beuckelaer, A. (2025). *Survey of Junior Researchers 2023: een sneak peek in de wereld van jonge onderzoekers in Vlaanderen*. ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 53 – Levecque, K., Huyghe, V., Van de Velde, J., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Hoe vaak zijn junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag op het werk? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 54 - Levecque, K., Van de Velde, J., Huyghe, V., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten: wie loopt het meeste risico op grensoverschrijdend gedrag? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 55 – Levecque, K., Van de Velde, J., Huyghe, V., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Weten junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten waar ze grensoverschrijdend gedrag kunnen melden? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 56 - Levecque, K., Huyghe, V., Van de Velde, J., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Zijn junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten bereid melding te doen van grensoverschrijdend gedrag? ECOOM HR in R&D.
- ECOOM-brief 57 - Van de Velde, J., Levecque, K., Huyghe, V., De Beuckelaer, A., De Becker, A. & Mortier, A. (2025). Junior onderzoeker en slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag aan de Vlaamse universiteiten: wie is bereid tot officiële melding? ECOOM HR in R&D.
- Fenton, R. A., Mott, H. L., McCartan, K., & Rumney, P. N. S. (2016). *A review of evidence for bystander intervention to prevent sexual and domestic violence in universities*. Public Health England. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/515634/Evidence_review_bystander_intervention_to_prevent_sexual_and_domestic_violence_in_universities_11April2016.pdf
- Glowacz, F., Fallon, C., Babic, A., Goblet, M., & Thiry, A. (2024). Rapport de recherche BEHAVES : Bien-être, Harcèlement et Violences dans l'enseignement supérieur en FWB. <http://enseignement.be/public/docs/behaves-rapport-2024.pdf>
- Horbach, S. P. J. M., Breit, E., Halfman, W., & Mamelund, S. (2020). On the Willingness to Report and the Consequences of Reporting Research Misconduct: The Role of Power Relations. *Science and Engineering Ethics, 26*, 1595–1623. <https://doi.org/10.1007/s11948-020-00202-8>
- Keashly, L. (2021). Workplace bullying, mobbing and harassment in Academe: Faculty Experience. In P., D'Cruz, E., Noronha, L., Keashly, S., Tye-Williams (Eds.), *Special Topics and Particular Occupations, Professions and Sectors. Handbooks of Workplace Bullying, Emotional Abuse and Harassment, Volume 4*. Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-10-5308-5_13
- Keashly, L., & Neuman, J. H. (2018). Workplace bullying and mobbing in U.S. higher education. In M. Duffy & D. Yamada (Eds.), *Workplace bullying and mobbing in the U.S.* (pp. 507–538). Santa Barbara, CA: Praeger.
- Latane, B., & Darley, J. M. (1968). Group inhibition of bystander intervention in emergencies. *Journal of Personality and Social Psychology, 10*(3), 215–221. <https://doi.org/10.1037/h0026570>
- Lewis, D. (2003). Voices in the social construction of bullying at work: Exploring multiple realities in further and higher education. *International Journal of Management and Decision Making, 4*(1), 65–81. <https://doi.org/10.1504/IJMDM.2003.002489>
- Namie, G., & Lutgen-Sandvik, P. (2010). Active and passive accomplices: The communal character of workplace bullying. *International Journal of Communication, 4*, 343–373.
- Nederlandse Arbeidsinspectie - Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2024). *Onderzoeksrapport. Psychosociale*

arbeidsbelasting universiteiten. Onderzoek naar de stand van zaken rond werkdruk en ongewenst gedrag en de aanpak hiervan op de 14 Nederlandse publieke universiteiten.
<https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/rapporten/2024/05/14/arbo-in-bedrijf-special-psychosociale-arbeidsbelasting-universiteiten>

Paul, M., Omari, M., & Standen, P. (2012). When is a bystander not a bystander? A typology of the roles of bystanders in workplace bullying. *Asia Pacific Journal of Human Resources*, 50(3), 351–366.
<https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1744-7941.2012.00027.x>

Schraudner, M., Striebing, C., & Hochfeld, K. (2019). *Work culture and Work atmosphere at the Max Planck Society. Report of findings.* Fraunhofer IAO. <https://www.mpg.de/14284109/mpg-arbeitskultur-ergebnisbericht-englisch.pdf>

Disclaimer: De nieuwsbrief rapporteert resultaten van wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door ECOOM HR in R&D. Analyses en interpretaties zijn de verantwoordelijkheid van de auteur(s) van de nieuwsbrief, en zijn geen beleidsstandpunten van de Vlaamse Regering of van de Vlaamse overheid

APPENDIX

Appendix-Tabel 1. Alle junior onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten, 2023: meldingsbereidheid bij grensoverschrijdend gedrag (GOG) indien ze er getuige van zouden zijn: differentiatie naar gender, nationaliteit, onderwijsactiviteiten, doctoreren, doctoraatsfase, aantal promotoren, aanstelling, wetenschapscluster en universiteit (totaal N=3877, totaal aantal slachtoffers N=899)

	Effectief slachtoffer van GOG in afgelopen 12 maanden?	Als u getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?					Slachtoffer versus geen slachtoffer
		Ja, enkel wanneer anoniem %	Ja, zelfs wanneer niet anoniem %	Ik weet niet of ik het zou melden, het hangt ervan af %	Nee %	Ik beantwoord deze vraag liever niet %	
Gender							
Man	Geen slachtoffer	27.9	30.0	38.1	2.1	1.9	↓
	Slachtoffer	24.2	23.1	45.1	4.7	2.9	
Vrouw	Geen slachtoffer	28.7	24.8	44.1	1.4	1.0	↓
	Slachtoffer	26.5	24.0	43.9	2.8	2.8	
Ik gebruik een andere term	Geen slachtoffer	20.0	26.7	46.6	0.0	6.7	n.s.
	Slachtoffer (§)	37.5	12.5	37.5	12.5	0.0	
Ik zeg het liever niet	Geen slachtoffer	16.7	29.2	45.8	0.0	8.3	n.s.
	Slachtoffer (§)	23.1	15.4	53.8	0.0	7.7	
Nationaliteit							
Belg	Geen slachtoffer	26.4	25.0	46.8	1.5	0.3	↓
	Slachtoffer	22.7	22.2	51.7	3.2	0.2	
EU27	Geen slachtoffer	23.9	36.4	36.7	1.3	1.7	↓
	Slachtoffer	24.4	25.6	42.8	4.2	3.0	
Niet-EU27	Geen slachtoffer	37.8	26.5	28.0	2.5	5.2	n.s.
	Slachtoffer	31.4	23.9	34.5	3.4	6.8	
Betrokken bij onderwijs							
Ja	Geen slachtoffer	26.4	27.4	43.6	1.6	1.0	n.s.
	Slachtoffer	25.4	25.5	44.4	2.7	2.0	
Nee	Geen slachtoffer	31.2	26.6	38.3	1.7	2.2	↓
	Slachtoffer	26.3	20.2	44.6	4.6	4.3	
Doctoraatstraject							
Ja	Geen slachtoffer	28.4	27.1	41.3	1.7	1.5	↓
	Slachtoffer	25.5	23.4	44.6	3.5	3.0	
Nee	Geen slachtoffer	23.1	28.8	46.1	1.0	1.0	n.s.
	Slachtoffer (§)	40.9	27.3	31.8	0.0	0.0	

	Effectief slachtoffer van GOG in afgelopen 12 maanden?	Als u getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?					Slachtoffer versus geen slachtoffer
		Ja, enkel wanneer anoniem %	Ja, zelfs wanneer niet anoniem %	Ik weet niet of ik het zou melden, het hangt ervan af %	Nee %	Ik beantwoord deze vraag liever niet %	
Doctoraatsfase							
Aanvangsfase	Geen slachtoffer Slachtoffer	31.6 29.4	28.5 23.5	36.9 37.7	1.5 1.2	1.5 8.2	↓
Uitvoeringsfase	Geen slachtoffer Slachtoffer	27.9 25.5	27.0 24.7	42.3 44.2	1.5 2.6	1.3 3.0	↓
Afrondingsfase	Geen slachtoffer Slachtoffer	28.0 23.8	27.1 22.1	39.7 46.4	2.7 6.1	2.5 1.6	↓
Aantal promotoren							
Eén promotor	Geen slachtoffer Slachtoffer	30.1 26.2	27.5 23.4	39.0 44.3	1.9 3.3	1.5 2.8	n.s.
Meer dan één promotor	Geen slachtoffer Slachtoffer	27.7 25.7	27.0 23.5	42.2 44.4	1.6 3.5	1.5 2.9	↓
Aanstelling							
Mandaatassistent	Geen slachtoffer Slachtoffer	25.5 28.1	27.8 25.2	43.3 43.8	2.6 2.2	0.8 0.7	n.s.
Persoonlijke beurs uit België	Geen slachtoffer Slachtoffer	26.6 25.0	26.9 22.5	44.6 47.4	1.4 3.8	0.5 1.3	n.s.
Persoonlijke beurs uit het buitenland	Geen slachtoffer Slachtoffer	47.7 37.5	21.1 12.5	24.2 37.5	3.9 3.6	3.1 8.9	n.s.
Projectmedewerker	Geen slachtoffer Slachtoffer	28.3 25.1	27.2 24.0	41.8 45.0	1.2 3.8	1.5 2.1	↓
Geen financiering door de universiteit	Geen slachtoffer Slachtoffer	32.4 25.4	28.8 28.2	32.3 36.6	2.4 2.8	4.1 7.0	n.s.
Andere/ik weet het niet	Geen slachtoffer Slachtoffer	23.2 16.9	28.8 25.4	43.0 45.8	2.0 3.4	3.0 8.5	n.s.
Cluster (1)							
STEM	Geen slachtoffer Slachtoffer	28.0 24.9	26.7 23.7	41.8 44.9	1.9 3.5	1.6 3.0	↓
Niet-STEM	Geen slachtoffer Slachtoffer	28.5 27.2	27.9 23.2	41.1 43.4	1.2 3.4	1.3 2.8	↓

	Effectief slachtoffer van GOG in afgelopen 12 maanden?	Als u getuige zou zijn van grensoverschrijdend gedrag, zou u dit officieel melden?					Slachtoffer versus geen slachtoffer
		Ja, enkel wanneer anoniem %	Ja, zelfs wanneer niet anoniem %	Ik weet niet of ik het zou melden, het hangt ervan af %	Nee %	Ik beantwoord deze vraag liever niet %	
Cluster (2)							
Natuurwetenschappen	Geen slachtoffer Slachtoffer	27.6 31.8	27.6 21.9	41.5 41.1	1.2 2.6	2.1 2.6	n.s.
Ingenieurswetenschappen en technologie	Geen slachtoffer Slachtoffer	27.3 28.1	29.2 23.2	38.6 40.6	2.6 3.8	2.3 4.3	n.s.
Medische en gezondheidswetenschappen	Geen slachtoffer Slachtoffer	29.1 16.3	23.3 25.4	45.3 52.1	2.0 3.8	0.3 2.4	↓
Landbouwwetenschappen, diergeneeskunde en levensmiddelenwetenschappen	Geen slachtoffer Slachtoffer (§)	27.7 31.0	26.6 24.1	43.6 41.5	0.0 3.4	2.1 0.0	n.s.
Sociale wetenschappen	Geen slachtoffer Slachtoffer	27.2 27.3	26.6 21.2	43.5 45.5	1.5 3.0	1.2 3.0	n.s.
Humane wetenschappen en de kunsten	Geen slachtoffer Slachtoffer	31.9 27.2	31.5 28.3	34.8 38.0	0.4 4.3	1.4 2.2	n.s.
Universiteit							
KULeuven	Geen slachtoffer Slachtoffer	27.8 25.1	24.0 20.8	45.2 48.0	1.9 3.8	1.1 2.3	n.s.
Universiteit Gent	Geen slachtoffer Slachtoffer	29.3 28.6	27.4 21.4	40.4 43.1	1.6 3.8	1.3 3.1	↓
Universiteit Antwerpen	Geen slachtoffer Slachtoffer	25.5 18.1	27.7 31.2	42.8 44.9	1.8 3.6	2.2 2.2	n.s.
Vrije Universiteit Brussel	Geen slachtoffer Slachtoffer	29.9 29.3	34.9 26.8	31.8 36.6	1.6 2.4	1.8 4.9	n.s.
Universiteit Hasselt	Geen slachtoffer Slachtoffer (§)	28.0 30.0	24.3 23.3	45.8 43.4	0.0 0.0	1.9 3.3	n.s.

Noot: ↓ slachtoffers minder meldingsbereid dan niet-slachtoffers. Slachtoffer = elke junior onderzoeker die aangaf in het afgelopen jaar slachtoffer te zijn geweest van fysiek geweld, ongewenst seksueel gedrag, pesten, intimidatie of bedreiging, of discriminatie op het werk.

(§) = percentage berekend op N<50